

Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
проф. Лазаренко Н. І.

_____ 2024 року

ПРОГРАМА

вступного випробування

«ДОСЛІДНИЦЬКА ПРОПОЗИЦІЯ»

підготовки доктора філософії

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметна спеціальність 014.04 Середня освіта (Математика)

освітньо-наукова програма «Теорія і методика навчання математики»

Вінниця – 2024 рік

Розробник:

Матяш Ольга Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики, гарант ОНП.

Рецензенти:

Михайленко Любов Федорівна, доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського;

Махомета Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету фізики, математики та інформатики Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Програма «Дослідницька пропозиція» з предметної спеціальності 014 Середня освіта (математика) до аспірантури з підготовки доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Теорія і методика навчання математики» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка / О.І.Матяш. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2024. 9 с.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри алгебри і методики навчання математики

Протокол від « 16 » _____ квітня 2024 року № 10 _____

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від « _____ » _____ 2024_ року № _____

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від « _____ » _____ 2024_ року № _____

ВСТУП

Підготовка фахівців з вищою освітою за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність 014.04 Середня освіта (Математика). Професійна освіта за освітньо-науковою програмою «Теорія та методика навчання математики», згідно з чинними вимогами передбачає формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі теорії та методики навчання, в тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Вступний екзаме́н «Дослідницька пропозиція» спрямований на визначення здатності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика).

Дослідницька пропозиція – це дослідницький проект, який містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою та є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової проблеми і передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження про тему майбутнього дисертаційного дослідження, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи розв'язання поставлених завдань, наукові досягнення вступника за обраною спеціальністю, висвітлені в його попередніх роботах, тощо. Дослідницька пропозиція має відповідати напрямам дисертаційних досліджень з обраної спеціальності, визначених освітньо-науковою програмою.

У цьому документі вступник до аспірантури повинен продемонструвати свою наукову інтенцію, вміння творчо і критично мислити, здібності до генерування нових ідей. Дослідницька пропозиція повинна мати обсяг 5-7 сторінок формату A4, шрифт Times New Roman, кегль 14, всі поля по 2 см, міжрядковий інтервал 1,5 пт. Дослідницька пропозиція подається вступником для рецензування передбачуваному науковому керівнику за 30 днів до проведення вступних випробувань. Крім текстового варіанту, готується її слайд-презентація. За результатами розгляду дослідницької пропозиції передбачуваний науковий керівник надає вступникові протокол співбесіди. Протокол співбесіди та дослідницька пропозиція подаються вступником до відділу аспірантури і докторантури з іншими документами зазначеними в Правилах прийому до аспірантури і докторантури не пізніше 10 днів до проведення вступних випробувань. У разі неподання зазначених документів у встановлені терміни вступник до аспірантури не допускається до вступних випробувань.

Дослідницька пропозиція оцінюється предметною комісією під час співбесіди щодо актуальності дослідницької пропозиції.

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовуються актуальність обраної тематики, ступінь її розробленості у вітчизняній і зарубіжній науці; містяться основні завдання та можливі шляхи їх вирішення; визначаються об'єкт і предмет дослідження; пропонується

передбачувана структура; наводиться інформація про наукові досягнення, опубліковані наукові праці.

Інформація щодо дослідника та дослідницької команди. У цьому розділі вказуються ПІБ особи, яка вступає до аспірантури, ПІБ, науковий ступінь та вчене звання передбачуваного наукового керівника, назва кафедри, на якій передбачається виконувати дисертаційне дослідження. Також тут може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури, контакти (телефон, e-mail) тощо.

Назва дослідження. Тема дослідницької пропозиції обирається з урахуванням її актуальності для вітчизняної теорії та методики навчання математики у закладах освіти, а також з урахуванням тематики наукових досліджень наукових шкіл Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та інших закладів освіти та наукових установ України. Тематика майбутніх наукових досліджень може ініціюватися вступником, подаватися на розгляд кафедри і враховуватися за умови забезпечення актуальності, відповідності спеціальності та узгодження з науково-дослідними роботами, що виконуються в університеті.

Вступ. Має обов'язково містити формулювання наукового завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження. У вступі необхідно переконливо продемонструвати, що дослідження, дійсно, надасть необхідну стратегічну інформацію для вирішення завдань наукових шкіл університету, а його теоретичні положення будуть мати практичне застосування.

Мета та завдання дослідження. У цьому розділі чітко викладають мету та завдання пропонованого наукового дослідження. Назва, мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження мають бути логічно пов'язаними.

Методологія дослідження. Окрім загальнонаукових та спеціальних методів, а також інструментів, які планується використати в процесі реалізації дослідження, в цьому розділі бажано обґрунтувати підходи до формування вибіркової сукупності дослідження, шляхи розв'язання поставлених завдань, етичні засади дослідження, забезпечення контролю якості проведення дослідження тощо.

Можливі шляхи розв'язання поставлених задач. Тут варто описати очікувані наукові результати пропонованого дослідження, їх можливе практичне застосування та що необхідно зробити для того, щоб результати цього дослідження були помічені й застосовані тими структурами, де вони можуть бути потенційно корисними.

Список основних літературних джерел дослідження. Тут наводиться перелік джерел інформації та даних, які використано під час підготовки цієї дослідницької пропозиції та (за можливості) перелік кластерів запланованих до використання літературних джерел за темою дослідження.

Вимоги до оформлення дослідницької пропозиції

Текст дослідницької пропозиції подається у форматі DOC:

- обсяг – до 10 тис. знаків (з пробілами),
- розмір сторінки A4, книжкова орієнтація, поля з усіх країв по 2 см;
- кегль Times New Roman, розмір 14, інтервал між рядками 1,5;
- абзац 1 см, • нумерація сторінок у верхньому правому куті, титульний аркуш не нумерується.

Презентація дослідницької пропозиції

Презентація дослідницької пропозиції відбувається як окреме випробування, яке передбачає виступ вступника з презентацією пропозиції та його/її відповіді на уточнюючі запитання на засіданні предметної екзаменаційної комісії.

Презентація дослідницької пропозиції готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint і не повинна перевищувати 15 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тіло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10 рядків тексту.

Структура виступу:

- тема дисертаційного дослідження (1 слайд);
- актуальність обраної проблеми дослідження (1 слайд);
- стан розробки даної тематики у вітчизняній та зарубіжній науці (1-2 слайди);
- мета та завдання дослідження (1-2 слайди); – методологія дослідження (1-2 слайди);
- можливі шляхи розв'язання поставлених задач (1-2 слайди);
- бібліографічний список основної літератури методологічного характеру, яка відповідає тематиці дослідження (1-2 слайди).

Для виступу надається до 8 хвилин. Після виступу члени фахової комісії ставлять вступнику питання в межах прослуханої доповіді, які дають можливість як уточнити деталі викладеного матеріалу, так і оцінити рівень сформованості наукового мислення та глибину базових і спеціальних знань. Загальна тривалість випробування для одного абітурієнта – до 20 хвилин.

Критерії та методи оцінювання

Текстова версія дослідницької пропозиції оцінюється від 0 до 70 балів за такими критеріями: – володіння науковим стилем викладу матеріалу (10 балів); – уміння науково обґрунтовувати проблему (15 балів); – уміння довести актуальність роботи (10 балів); – відповідність теми дисертаційного дослідження меті та завданням, коректність висновків (10 балів); – уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела (10 балів); – володіння дослідницькими методами (15 балів). Відповіді на запитання членів комісії на співбесіді оцінюються від 0 до 30 балів. Орієнтовний перелік питань для обговорення дослідницької пропозиції

1. Які чинники зумовили вибір теми дослідницької пропозиції? (актуальність, новизна дослідження тощо).
2. Сформулюйте, будь ласка, гіпотезу Вашого дослідження.
3. Праці яких вітчизняних та зарубіжних авторів використані Вами під час обґрунтування теми дослідницької пропозиції?
4. Які основні методи дослідження, на Вашу думку, необхідно використати під час розв'язання обраного Вами наукового завдання?
5. Які очікуються результати та їх значення в галузі теорії та методики навчання математики?
6. Чим зумовлене Ваше рішення зайнятися науковою діяльністю?
7. У чому вбачаєте актуальність теми Вашої наукової роботи?

8. Як Ви можете оцінити рівень наукової дослідженості теми, наукової проблеми дослідження?

9. Які наукові поняття будете використовувати у дослідженні?

10. Чи передбачаєте вивчення зарубіжного досвіду? Досвід яких країн і чому буде Вами досліджуватися?

11. Охарактеризуйте себе як майбутнього науковця. Які складові наукової компетентності Ви плануєте набути під час навчання в аспірантурі?

12. Чи маєте наукові публікації з теми дослідження?

13. В яких закладах освіти плануєте впроваджувати результати дослідження?

14. Чи маєте досвід роботи в закладах освіти?

Остаточне оцінювання здійснює комісія на основі презентації дослідницької пропозиції і відповідей на запитання згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, столбальною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень вступника до аспірантури
А 90-100 балів ВІДМІННО	Тема розкрита повністю. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію щодо актуальності та доцільності дослідження дослідження. Автором коректно визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження. Представлена дослідницька пропозиція має наукову новизну та практичну цінність. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання правильні, стислі, аргументовані.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Тема розкрита, проте є окремі недоліки непринципового характеру. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, наявні авторські висновки, посилання на першоджерела, проте аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка. Подані у роботі авторські пропозиції не достатньо обґрунтовують актуальність та доцільність їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження	ВИСОКИЙ

	сформульовано коректно. Представлені рекомендації мають наукову новизну та практичну цінність, адекватні виявленим проблемам. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована добре оформленими наочними матеріалами. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.	
С 75-79 балів ДОБРЕ	Тема розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. У презентації трапляється порушення логіки в побудові дослідження, взаємозв'язку між підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилення на першоджерела. Подані у роботі авторські пропозиції не містять обґрунтування актуальності та доцільності їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження потребує доопрацювання. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО	Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Дослідження проведені на обмеженій інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Є зауваження щодо оформлення презентації. Науковий апарат дослідження потребує значного доопрацювання. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Тема роботи розкрита частково, мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Науковий апарат дослідження визначено не коректно. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст передбачуваного дослідження.	НИЗЬКИЙ

FX 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Мета роботи сформульована не чітко, змістовне наповнення не відповідає темі дослідження. Важко визначити ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих рекомендацій і пропозицій відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає зміст роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні, вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО		

Результати презентації дослідницької пропозиції оцінюються позитивно за шкалою від 50 до 100 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку рівня підготовки вступника («незадовільно» або «неприйнятно»). Якщо оцінка дослідницької пропозиції є негативною, абітурієнт вибуває з конкурсного відбору підготовки докторів філософії за ОНП «Теорія та методика навчання математики».

4. Рекомендована література

1. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
2. Гончаренко С.У. Методика як наука. Хмельницький: Вид-во ХГПІК, 2000. 30 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. 278 с.
4. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
5. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
6. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі: Н.Н. Чайченко, О.М. Семеног, Л.М. Артюшкіна, О.М. Рудь. Суми: СОІППО, 2015. 190 с.
7. Наукове дослідження та академічна доброчесність : навч.-метод. посібн. / Уклад. Н. М. Коляда, Н. В. Левченко. К., 2021. 140 с.
8. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
9. Староста В.І., Товканець Г.В. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2015. 64 с.
10. Староста В.І. Методологічні аспекти психолого-педагогічного дослідження: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2008. 68 с.
11. Вавіліна Н. І. Підготовка наукових кадрів як основа формування інтелектуального капіталу країни. НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ. 2019, № 4. С. 16–27. Режим доступу: <https://cutt.ly/7OopwAW>
12. Винницький М. Впровадження третього циклу вищої освіти – ключ до 13 успіху Болонського процесу. Вища школа. 2008. № 12. С. 20–27.

13. Демідова Ю. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні: ретроспектива розвитку і особливості формування. Теорія і практика управління соціальними системами. 2019. С. 115–129. Режим доступу: <https://cutt.ly/BOopQU1>
14. Докторські програми в Україні: досвід НаУКМА / За ред. В. П. Моренця. Київ : Універ. вид-во «Пулсари», 2010. 160 с.
15. Різник В.В., Різник Н.А. Національні особливості та закордонна практика підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів. «Young Scientist». № 10 (50). October, 2017. С. 525–529. Режим доступу: <https://cutt.ly/ROoakfY>
16. Перепелюк Т. Д. Мотиваційний компонент навчальної діяльності у вищій школі: сучасні теорії дослідження. Nowoczesna nauka: teoria i praktyka: Mater. III Międz. Konf. Nauk. Prakt. / Pod red. S. Gorniaka. Katowice: Nowa nauka, 30 kwietnia 2019. S. 76–78.
17. Таланова Ж. В. Докторська підготовка у світі та Україні. Київ: Міленіум, 2010. 475 с.

Інформаційні джерела

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/>

Наука. МОН України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nauka>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Електронна бібліотека НАПН України. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua>

Електронна бібліотека. Режим доступу: <https://lib.imzo.gov.ua/>

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Режим доступу: <https://library.vspu.edu.ua/>

Веб-ресурси

<https://scholar.google.com/>

<https://www.scopus.com/home.uri>

<https://www.webofknowledge.com>

Голова фахової атестаційної комісії

проф. Матяш О.І